

Dokument z posiedzenia

A9-0268/2022

4.11.2022

SPRAWOZDANIE

w sprawie wdrożenia Europejskiej Rady ds. Innowacji
(2022/2063(INI))

Komisja Przemysłu, Badań Naukowych i Energii

Sprawozdawca: Christian Ehler

SPIS TREŚCI

	Strona
UZASADNIENIE – STRESZCZENIE FAKTÓW I USTALENIA	3
PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO	7
ZAŁĄCZNIK: WYKAZ PODMIOTÓW LUB OSÓB, OD KTÓRYCH SPRAWOZDAWCA OTRZYMAŁ INFORMACJE	22
INFORMACJE O PRZYJĘCIU PRZEZ KOMISJĘ PRZEDMIOTOWO WŁAŚCIWĄ.....	23
GŁOSOWANIE KOŃCOWE W FORMIE GŁOSOWANIA IMIENNEGO W KOMISJI PRZEDMIOTOWO WŁAŚCIWEJ	24

UZASADNIENIE – STRESZCZENIE FAKTÓW I USTALENIA

Europejska Rada ds. Innowacji to jedna z większych nowości programu „Horyzont Europa”. Została utworzona, by wspierać europejskie innowacje w dziedzinie najbardziej zaawansowanych technologii, począwszy od badań naukowych we wczesnej fazie aż po wprowadzanie na rynek i zwiększanie skali. Aby osiągnąć ten cel, program składa się z trzech części:

- „Pionier” EIC, by zapewnić finansowanie w postaci dotacji na badania naukowe we wczesnej fazie
- „Transformacja” EIC, by opracować wyniki badań naukowych na potrzeby ich zastosowania w produktach, usługach lub procesach
- „Akcelerator” EIC, który zapewni dostosowane do potrzeb finansowanie przedsiębiorstwom typu start-up z sektora najbardziej zaawansowanych technologii, by pobudzić ich wzrost i rozwój

To nowe podejście, szczególnie widoczne w instrumencie „Akcelerator”, stanowi europejskie rozwiązanie europejskiego problemu. Europejski problem polega na tym, że w Europie nie ma dobrze funkcjonującego rynku inwestycji wysokiego ryzyka. Nasze fundusze venture capital obsługują zrównoważone portfele, które kompensują ambitne inwestycje tymi mniej ryzykownymi. Jest to już problem sam w sobie, lecz jeśli uznamy, że Europa jest predysponowana, by przewodzić światu pod względem innowacji w dziedzinie najbardziej zaawansowanych technologii, sytuacja wygląda jeszcze gorzej. Inwestycje w najbardziej zaawansowane technologie są niezwykle ryzykowne ze względu na znaczne koszty i wysokie ryzyko rozwojowe związane z innowacjami technologicznymi opartymi na zaawansowanej wiedzy w dziedzinie nauki i inżynierii. Te innowacje wymagają cierpliwego, lecz ambitnego finansowania. Potrzebują one szybko dostarczanego znacznego finansowania, a jednocześnie nie generują znacznych dochodów, aby zaspokoić głód sukcesu. Tego rodzaju inwestycje w Europie są zbyt rzadkie, a EIC została utworzona, by to zmienić.

Jednak już na początku realizacji programu Komisja Europejska diametralnie zmieniła podejście i niemal zniszczyła EIC. Wewnętrzne rozgrywki w Komisji doprowadziły do zaprzestania finansowania blisko 100 przedsiębiorstw typu start-up wybranych w 2021 r. po przedłożeniu przez nie wniosków aspirujących do statusu projektu EIC. Kosztuje to Europejczyków setki milionów euro i utratę kapitału ludzkiego, której nie da się wyrazić w liczbach.

Głównym problemem Komisji jest zarządzanie funduszem EIC. Choć początkowo DG BUDG zatwierdziła plany dotyczące funduszu EIC, po jakimś czasie wyraziła obawy co do ryzyka zaszkodzenia reputacji Komisji oraz co do specjalistów niezbędnych do zarządzania portfelem inwestycyjnym funduszu EIC. Obawy te zgłoszono po roku od włączenia funduszu EIC do programu „Horyzont Europa”, po wielu miesiącach od wprowadzenia przepisów dotyczących tego programu i po opublikowaniu przez Komisję programu prac EIC na 2021 r. Po tym, jak pozwoliła na podjęcie wszystkich tych kroków, DG BUDG postanowiła pociągnąć za hamulec awaryjny w kwestii funduszu EIC, który był już wówczas solidnie rozpędzony.

Zasadniczo DG BUDG pragnie odsunąć nieco Komisję od decyzji inwestycyjnych w ramach

funduszu EIC z obawy, że te decyzje inwestycyjne zagrożą reputacji Komisji. Procesy, które do tej pory uruchomiła DG BUDG, miały dwa skutki. Po pierwsze, z powodu trudnych do wyobrażenia opóźnień fundusz EIC stracił w znacznej mierze swoją ciężko wypracowaną wiarygodność i renomę. Po drugie, w sprawę włączyła się Służba Prawna Komisji i ustaliła, że wszystkie decyzje o udzieleniu dotacji i finansowaniu kapitałowym z funduszu EIC będą musiały być zatwierdzane przez kolegium komisarzy. W ten sposób DG BUDG osiągnęła efekt przeciwny do zamierzonego: zaszkodziła reputacji Komisji i wyniosła podejmowanie decyzji związanych z funduszem na tak wysoki szczebel, jak to tylko możliwe.

Pretekstem do ingerencji DG BUDG jest jedno jedyne odniesienie do możliwości zastosowania finansowania mieszanego EIC w ramach zarządzania pośredniego. Zdaniem sprawozdawcy wykładnia ta nie jest zgodna ani z pełnym tekstem aktu dotyczącego programu „Horyzont Europa”, ani z wyrażoną przez prawodawców intencją co do funduszu EIC. Wykładnia tego jednego zdania jest błędna, co można stwierdzić, zarówno analizując je odrębnie, jak i analizując resztę tekstu. Pełne zdanie brzmi następująco: „W celu zarządzania finansowaniem mieszanym EIC Komisja stosuje zarządzanie pośrednie. Jeżeli nie jest ono możliwe, Komisja może ustanowić spółkę celową (zwaną dalej „funduszem EIC”), która będzie zarządzana zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami dotyczącymi rozliczalności”. Pierwsza niespójność w wykładni Komisji polega na tym, że tekst wyraźnie przeciwstawia fundusz EIC zarządzaniu pośredniemu. Fundusz EIC należy utworzyć jedynie w przypadku, gdy zarządzanie pośrednie nie jest możliwe. Jednak Komisja twierdzi obecnie, że zdanie to oznacza, że to fundusz EIC powinien być zarządzany pośrednio. Oba powyższe stwierdzenia nie mogą być prawdziwe. Druga niespójność polega na tym, że zdanie to wyraźnie odnosi się do „finansowania mieszanego EIC”, które obejmuje zarówno dotacje, jak i finansowanie kapitałowe. Obecnie Komisja proponuje jednak przeniesienie jedynie elementu finansowania kapitałowego do zarządzania pośredniego, co jest niezgodne z aktem prawnym. Widać to jeszcze jaśniej, gdy weźmiemy pod uwagę pełny tekst aktu jako kontekst tego pojedynczego zdania. Należy rozważyć następujące fragmenty:

- Rozporządzenie w sprawie programu „Horyzont Europa” – art. 9 ust. 1: „Komisja ustanawia EIC jako centralnie zarządzany punkt kompleksowej obsługi w celu realizacji działań w ramach filaru III „Innowacyjna Europa”, związanych z EIC.”
- Załącznik do programu szczegółowego służącego realizacji programu „Horyzont Europa” – filar III – punkt 1.1: „Zamysłem jest tu stworzenie punktu kompleksowej obsługi i jednej procedury udzielania wsparcia dla innowacji wysokiego ryzyka realizowanych przez przedsiębiorstwa typu start-up, MŚP oraz, w wyjątkowych przypadkach, małe spółki o średniej kapitalizacji, „Akcelerator” będzie głównie przyznawał dwa rodzaje wsparcia: głównie finansowanie mieszane (łączenie dotacji z inwestycjami kapitałowymi), a także dotacje, opcjonalnie uzupełnione wsparciem kapitałowym.”
- Załącznik do programu szczegółowego służącego realizacji programu „Horyzont Europa” – filar III – punkt 1.1.2: „Wsparcie w ramach finansowania mieszanego zostanie przyznane w ramach jednego procesu i jednej decyzji, zapewniając wspieranym innowatorom pojedyncze całościowe zobowiązanie dotyczące środków finansowych, które obejmie różne etapy innowacji, aż do wprowadzenia na rynek.”
- Załącznik do programu szczegółowego służącego realizacji programu „Horyzont

Europa” – filar III – punkt 1.2.3: „Komisja będzie zarządzać wszystkimi operacyjnymi elementami projektów w ramach instrumentu „Akcelerator”, w tym dotacjami i innymi bezzwrotnymi formami wsparcia. W celu zarządzania finansowaniem mieszanym z EIC Komisja ustanawia spółkę celową.”

Fragmety te uwydatniają zamiar prawodawców polegający na szczególnym charakterze wdrażania instrumentu „Akcelerator” EIC oraz na tym, że Komisja powinna być w to wdrażanie bezpośrednio zaangażowana. Te fragmenty i ich sens nie zostały podważone ani zmienione pojedynczym zdaniem odnoszącym się do możliwości zarządzania pośredniego. W rzeczywistości gdyby doszło do zarządzania pośredniego, musiałyby się ono odbywać w sposób zgodny z tymi wskazaniem. Outsourcing zarządzania funduszem EIC podważa zarówno szczególny charakter wdrażania instrumentu „Akcelerator” EIC, jak i bezpośrednie zaangażowanie Komisji w jego wdrażanie.

W takim oto kontekście powstał projekt sprawozdania. Interpretując przepisy, Komisja wykroczyła poza swą rolę władzy wykonawczej. Jako współprawodawca Parlament musi bronić swojego dorobku w tych kwestiach i zwrócić się do Komisji, by po prostu wdrożyła przepisy, a nie interpretowała je po swojemu. Parlament jako prawodawca musi podjąć decyzję co do przyszłości EIC, a zwłaszcza funduszu EIC.

Niemniej zakres niniejszego sprawozdania obejmuje wszystkie aspekty wdrażania EIC. Dlatego też wyżej wymieniona kwestia nie jest jedynym wyzwaniem w przypadku EIC.

Inną istotną kwestią dotyczącą charakteru funduszu EIC jest to, czy może on być jedynym inwestorem w przedsiębiorstwie, jeżeli podmioty rynkowe nie zechcą podjąć ryzyka. Przepisy dotyczące programu „Horyzont Europa” wyraźnie na to zezwalają. Jednak wewnętrzne siły wypchnęły „Akcelerator” EIC na pozycję, w której inwestycje kapitałowe są uzależnione od znalezienia odpowiedniego finansowania i wiodącego inwestora na rynku.

Te dwie kwestie mają zasadnicze znaczenie i jako takie zostały poruszone w projekcie sprawozdania. Oczywiście z EIC, jako że jest on nowym programem, wiążą się również wyzwania w kwestii wdrażania, których nie napotkaliśmy wcześniej w programie ramowym. Jak można się było spodziewać, nie wszystkie z nich zostały rozwiązane w najlepszy sposób. Chociaż przez to EIC staje się mniej skuteczna i mniej atrakcyjna, nie są to problemy kluczowe dla programu. Dlatego też uznaliśmy je jedynie za uchybienia we wdrażaniu.

Rzucającym się w oczy przykładem takich uchybień jest system sztucznej inteligencji wykorzystywany do filtrowania wniosków przed ich oceną przez oceniających. Po pierwsze, system sztucznej inteligencji wydaje się łatwy do zmanipulowania w sposobie oceny wniosków. Sama tylko zmiana niektórych słów kluczowych wpłynie na ocenę dokonywaną przez system. Po drugie, system sztucznej inteligencji utrudnia obsługę wniosków zarówno wnioskodawcom, jak i oceniającym. W przypadku wnioskodawców system ogranicza opcje prezentacji wniosku. Na przykład nie można dodawać żadnych rysunków, a tekst ma być zaprezentowany jako zwykły tekst z pominięciem opcji układu graficznego. Jeśli chodzi o oceniających, zamiast ułatwić im ocenę wniosków, system sztucznej inteligencji sporządza „plany biznesowe” liczące od 120 do 200 stron. Oczekuje się, że oceniający ocenią taki plan biznesowy w ciągu 36 minut.

Wyraźnie szkodzi to skuteczności programu i musi jak najszybciej ulec zmianie.

EIC, którą trzeba uchronić przed zgubnym wpływem Komisji, potrzebuje pozytywnego harmonogramu prac, by móc ruszyć do przodu. Do tego sprawozdawca odnosi się w części „Zalecenia”.

Spośród wszystkich zawartych w niej zaleceń najistotniejsze są te dotyczące sposobu restrukturyzacji funduszu EIC. Zmusza to Parlament do zastanowienia się nad celami EIC i nad najskuteczniejszym sposobem ich osiągnięcia. Zdaniem sprawozdawców EIC musi być sztandarowym programem UE na rzecz innowacji, który zidentyfikuje i będzie rozwijać przełomowe innowacje oraz zwiększy ich skalę, w szczególności innowacje w dziedzinie najbardziej zaawansowanych technologii. EIC została ustanowiona, by wesprzeć strategiczną autonomię technologiczną Europy, a także by usprawnić funkcjonowanie europejskiego rynku kapitału wysokiego ryzyka. Aby to osiągnąć, musi ona być punktem kompleksowej obsługi dla europejskich innowatorów poszukujących wsparcia. Stanie się tak tylko wtedy, gdy EIC będzie wdrażana jako w pełni zintegrowany program przez jeden podmiot. Podmiot ten musi zarówno być elastyczny, aby nadążać za realiami rynkowymi, jak i umieć podążać w wyznaczonym kierunku politycznym w sytuacji, gdyby inwestycje funduszu EIC były sprzeczne z zasadami rynkowymi ze względu na cele polityczne. Dlatego też sprawozdawca uważa, że w trosce o wdrożenie EIC należy jak najszybciej powołać niezależny organ Unii na mocy art. 189 TFUE.

PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

w sprawie wdrożenia Europejskiej Rady ds. Innowacji (2022/2063(INI))

Parlament Europejski,

- uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), w szczególności jego tytuł XIX,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/695 z dnia 28 kwietnia 2021 r. ustanawiające program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont Europa” oraz zasady uczestnictwa i upowszechniania obowiązujące w tym programie¹,
- uwzględniając projekt decyzji Rady (UE) 2021/764 ustanawiającej program szczegółowy służący realizacji programu ramowego w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont Europa”²,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii³,
- uwzględniając programy prac Europejskiej Rady ds. Innowacji (EIC) na lata 2021 i 2022,
- uwzględniając sprawozdanie z działalności EIC za 2021 r.,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 11 stycznia 2018 r. pt. „Śródkresowa ocena programu »Horyzont 2020«: zwiększanie wpływu badań i innowacji w UE” (COM(2018)0002),
- uwzględniając ocenę skutków z dnia 7 czerwca 2018 r. towarzyszącą wnioskowi Komisji dotyczącemu programu „Horyzont Europa” (SWD(2018)0307),
- uwzględniając oświadczenie Rady EIC z dnia 16 sierpnia 2022 r. do celów dyskusji w Komisji Przemysłu, Badań Naukowych i Energii Parlamentu Europejskiego na temat wdrażania EIC⁴,
- uwzględniając oświadczenie Rady EIC z dnia 9 lutego 2022 r. w sprawie programu prac EIC na 2022 r. i przyszłości funduszu EIC⁵,

¹ Dz.U. L 170 z 12.5.2021, s. 1.

² Dz.U. L 167 I z 12.5.2021, s. 1.

³ Dz.U. L 193 z 30.7.2018, s. 1.

⁴ https://eic.ec.europa.eu/news/statement-eic-board-discussion-european-parliament-itre-committee-eic-implementation-2022-08-16_en

⁵ <https://eic.ec.europa.eu/system/files/2022-02/Statement%20by%20the%20EIC%20Board%20on%20the%20EIC%20Work%20Programme%20for%202022%20and%20future%20of%20the%20EIC%20Fund.pdf>

- uwzględniając komunikat prasowy Komisji z dnia 5 sierpnia 2022 r. zatytułowany „Najnowsze informacje na temat wdrażania »Akceleratora« EIC”⁶,
- uwzględniając art. 54 Regulaminu oraz art. 1 ust. 1 lit. e) i załącznik 3 do decyzji Konferencji Przewodniczących z dnia 12 grudnia 2002 r. dotyczącej procedury udzielania zgody na sporządzenie sprawozdań z własnej inicjatywy,
- uwzględniając sprawozdanie Komisji Przemysłu, Badań Naukowych i Energii (A9-0268/2022),

Ogólne cele i struktura EIC w ramach programu „Horyzont Europa”

- A. mając na uwadze, że EIC jest sztandarowym programem UE na rzecz innowacji, mającym na celu identyfikowanie, rozwój i zwiększenie skali przełomowych innowacji, a w szczególności innowacji w dziedzinie najbardziej zaawansowanych technologii; mając na uwadze, że EIC ma ułatwić i wzmocnić tworzenie sieci kontaktów i współpracy oraz stworzyć synergii między różnymi wspólnotami innowacji w UE, a w szczególności z EIT, przy zapewnieniu szerokiego zasięgu geograficznego; mając na uwadze, że EIC został utworzony, by wesprzeć strategiczną autonomię technologiczną Europy, a także by usprawnić funkcjonowanie europejskiego rynku kapitału wysokiego ryzyka;
- B. mając na uwadze, że w rozporządzeniu (UE) 2021/695 EIC uznano za „centralnie zarządzany punkt kompleksowej obsługi”, który „koncentruje się głównie na przełomowych i radykalnych innowacjach, ukierunkowanych w szczególności na innowacje tworzące nowe rynki, a jednocześnie wspiera także wszystkie rodzaje innowacji, w tym innowacje stopniowe”;
- C. mając na uwadze, że rozporządzenie (UE) 2021/695 stanowi, że EIC ma działać zgodnie z następującymi zasadami: jednoznacznością wartości dodaną, autonomią, zdolnością do podejmowania ryzyka, wydajnością, skutecznością, przejrzystością i rozliczalnością;
- D. mając na uwadze, że decyzja Rady (UE) 2021/764 stanowi, że EIC ma dwa cele: po pierwsze, identyfikowanie, rozwijanie i wdrażanie wszelkich rodzajów innowacji wysokiego ryzyka, w tym innowacji stopniowych; oraz po drugie, wspieranie szybkiej ekspansji innowacyjnych przedsiębiorstw na szczeblu unijnym i międzynarodowym od etapu pomysłu do etapu wprowadzenia na rynek;
- E. mając na uwadze, że EIC jest wdrażany w ramach trzech głównych filarów: „Pionier” EIC „Transformacja” EIC i „Akcelerator” EIC;
- F. mając na uwadze, że z instrumentu „Pionier” dofinansowuje się nowatorskie projekty wysokiego ryzyka w nowych dziedzinach i w obszarze najbardziej zaawansowanych technologii, aby wspierać potencjalnie radykalnie innowacyjne technologie przyszłości oraz tworzyć nowe rynki;
- G. mając na uwadze, że z instrumentu „Akcelerator” wspiera się głównie małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP) z ambicjami stworzenia przełomowych innowacji opartych na

⁶ https://eic.ec.europa.eu/news/eic-accelerator-implementation-update-2022-08-05_en

zaawansowanych technologiach, które są kluczowe znaczenie dla przyszłego wzrostu gospodarczego Europy i otwartej strategicznej autonomii;

- H. mając na uwadze, że „Akcelerator” jest wdrażany głównie z zastosowaniem finansowania mieszanego przyznawanego w ramach jednej, jasnej i przejrzystej procedury i jedną decyzją, co oznacza dla wspieranych innowatorów pojedyncze całościowe zobowiązanie dotyczące środków finansowych, obejmujące różne etapy innowacji aż po wprowadzanie na rynek, w tym etap poprzedzający masową komercjalizację;
- I. mając na uwadze, że przepisy dotyczące programu „Horyzont Europa” umożliwiają Unii ponoszenie w pojedynkę początkowego ryzyka związanego z wybranymi innowacjami;
- J. mając na uwadze, że decyzja Rady (UE) 2021/764 zobowiązuje Komisję do ustanowienia spółki celowej do celów wdrażania finansowania mieszanego z EIC oraz do zarządzania wszystkimi elementami operacyjnymi projektów „Akceleratora”;

Wyniki fazy pilotażowej

- K. mając na uwadze, że faza pilotażowa EIC i udoskonalona faza pilotażowa EIC z powodzeniem wykazały, że EIC to w pełni rozwinięty program, co podkreślono w ogólnych wnioskach opublikowanego przez Komisję Europejską badania z 2022 r.⁷, pomimo pewnych początkowych problemów, w tym niejasnej komunikacji z beneficjentami na temat warunków inwestycyjnych dla przedsiębiorstw;
- L. mając na uwadze, że skuteczność fazy pilotażowej EIC była niepewna ze względu na niskie wskaźniki powodzenia;
- M. mając na uwadze, że w latach 2018–2020 w fazie pilotażowej z instrumentu „Pionier” EIC sfinansowano 330 projektów w ramach zaproszeń, do których zgłoszono znaczną liczbę projektów;
- N. mając na uwadze, że lokalizacja geograficzna uczestników, a w szczególności koordynacja fazy pilotażowej „Pionier”, koncentrowała się w państwach UE-15 i państwach stowarzyszonych; mając na uwadze, że pozycja danego kraju w europejskiej tablicy wyników innowacji wydaje się znajdować odzwierciedlenie w liczbie wniosków, a także w sukcesie jego innowatorów w fazie pilotażowej „Pionier”: liderzy innowacji mieli najwyższe wskaźniki powodzenia, a początkujący innowatorzy mieli najniższe wskaźniki powodzenia;
- O. mając na uwadze, że wprowadzony w 2020 r. w ramach fazy pilotażowej fundusz EIC, który został wówczas zaakceptowany przez Komisję, w swoim pierwotnym kształcie funkcjonował prawidłowo; mając na uwadze, że podjęto 140 decyzji dotyczących inwestycji kapitałowych pomimo regularnych opóźnień i problemów związanych z podpisywaniem umów o mieszanym finansowaniu; mając na uwadze, że efekt mnożnikowy tych decyzji wyniósł 2,7, co świadczy o tym, że fundusz EIC w swoim pierwotnym kształcie był w stanie zapewnić znaczne koinwestycje;

⁷ Komisja Europejska, „Evaluation study on the European Innovation Council (EIC) Pilot” [Ocena fazy pilotażowej Europejskiej Rady ds. Innowacji (EIC)], 2022 r.

- P. mając na uwadze, że w ocenie stwierdzono, że „u podstaw funduszu EIC leżą dobrze uzasadnione cele polityki publicznej i potrzeby rynku” oraz że „budzącym wątpliwości elementem struktury funduszu jest interpretacja dwóch kryteriów kwalifikowalności: brak akceptowalności bankowej i koinwestycje”;
- Q. mając na uwadze, że procedura należytej staranności ustanowiona w ramach fazy pilotażowej EIC okazała się szczególnie skuteczna, ponieważ zaowocowała wysokiej jakości ocenami należytej staranności, potwierdzonymi tym, że niektóre z tych ocen wykorzystano do przyciągnięcia inwestorów zewnętrznych, co wskazuje na to, że inwestorzy opierają swoje decyzje inwestycyjne na kryterium należytej staranności o dostatecznej jakości;
- R. mając na uwadze, że ustrukturyzowane profesjonalne doradztwo inwestycyjne komitetu inwestycyjnego i zespołu Europejskiego Banku Inwestycyjnego (EBI) włączonego do służb EIC i Agencji Wykonawczej Europejskiej Rady ds. Innowacji i ds. MŚP (EISMEA) było w stanie zapewnić wysokiej jakości analizę należytej staranności dzięki wyjątkowej współpracy między EISMEA i EBI oraz zewnętrzną wiedzę ekspercką na temat inwestycji, oferowaną m.in. poprzez seryjnych inwestorów i inwestorów kapitału wysokiego ryzyka w Komitecie Inwestycyjnym;

Stan wdrożenia EIC w ramach programu „Horyzont Europa”

- S. mając na uwadze, że opatrzony uwagami wzór umowy o udzielenie dotacji do celów programu „Horyzont Europa” został opublikowany niezwykle późno, co spowodowało znaczną niepewność wśród wnioskodawców, w tym wśród potencjalnych wnioskodawców w ramach EIC;
- T. mając na uwadze, że wprowadzenie funkcji kierowników programów może zwiększyć skuteczność EIC; mając na uwadze, że mianowano kolejnych dziewięciu kierowników programów;
- U. mając na uwadze, że praca kierowników programów nadal nie jest widoczna, co interesariusze postrzegają jako brak przejrzystości;
- V. mając na uwadze, że EIC jest nowym rodzajem programu, który wiąże się z większym ryzykiem finansowym niż tradycyjne wydatki Unii, co wymaga specjalnej strategii kontrolnej;
- W. mając na uwadze, że w ramach programów prac na 2021 i 2022 r. EIC udostępniono odpowiednio 1,55 mld EUR i 1,71 mld EUR; mając na uwadze, że w obu tych latach około 430 mln EUR pochodziło z budżetu NextGenerationEU i w obu przypadkach całą tę kwotę przeznaczono na dotacje z EIC; mając na uwadze, że około 52 % dostępnego budżetu przeznaczono na otwarte, oddolne zaproszenia do składania wniosków w ramach otwartych zaproszeń; mając na uwadze, że 65 % dostępnych środków przeznaczono na dotacje z EIC, a 35 % na komponenty inwestycyjne; mając na uwadze, że prawie 70 % dostępnych środków przeznaczono na zaproszenia w ramach instrumentu „Akcelerator”, a 20 % – na zaproszenia w ramach instrumentu „Pionier”;
- X. mając na uwadze, że w 2021 i 2022 r. wskaźnik powodzenia otwartych zaproszeń do składania wniosków w ramach instrumentu „Pionier” wyniósł odpowiednio 6,45 % i 7 %; mając na uwadze, że w 2021 r. w odpowiedzi na zaproszenie w module

„Wyzwania” w ramach instrumentu „Pionier” wpłynęły 403 wnioski, z których pozytywnie rozpatrzono 39, co oznacza, że wskaźnik powodzenia wyniósł 9,7 %;

- Y. mając na uwadze, że w przypadku zaproszenia w ramach instrumentu „Akcelerator” wyznaczono dwa terminy odpowiednio w 2021 i 2022 r.;
- Z. mając na uwadze, że do września 2022 r. jedynym finansowaniem przekazanym beneficjentom programu „Akcelerator” były płatności zaliczkowe, w przypadku których czas oczekiwania na dotację wyniósł 12 miesięcy, nie wpłynęły żadne środki w ramach (quasi-)wsparcia kapitałowego i podjęto tylko jedną decyzję inwestycyjną, a zatem czas oczekiwania na inwestycję wyniósł znacznie dłużej niż rok; mając na uwadze, że dopiero latem 2022 r. Komisja rozpoczęła podpisywanie podstawowych ustaleń z beneficjentami wybranymi w 2021 r. oraz że większość z nich zostanie podpisana najwcześniej jesienią⁸;

Podstawowe kwestie związane z wdrażaniem

Zarządzanie funduszem EIC i rozważania dotyczące restrukturyzacji funduszu

1. jest głęboko zaniepokojony ogłoszeniem na początku 2022 r. zmian w strukturze funduszu w porównaniu ze stanem z fazy pilotażowej EIC, w sytuacji gdy przedsiębiorstwa objęte dwoma pierwszymi terminami z 2021 r. zostały już wybrane do finansowania;
2. przypomina, że fundusz EIC został stworzony, aby wspierać przedsiębiorstwa typu start-up i MŚP zajmujące się innowacjami w dziedzinie najbardziej zaawansowanych technologii; podkreśla fakt, że przepływy pieniężne mają kluczowe znaczenie dla przedsiębiorstw typu start-up i MŚP oraz że duże opóźnienia w otrzymaniu oczekiwanych środków mogą doprowadzić do bankructwa tego rodzaju przedsiębiorstw; podkreśla w związku z tym, jak ważne jest, aby fundusz EIC był w stanie inwestować w ramach czasowych odpowiadających warunkom rynkowym; ubolewa nad przypadkami, w których fundusz EIC nie zdołał osiągnąć tego celu i w których decyzja inwestycyjna funduszu EIC okazała się nieistotna ze względu na długi czas oczekiwania i drogę rozwoju przedsiębiorstwa przez ten czas;
3. jest zaniepokojony opóźnieniami w realizacji działań w zakresie finansowania mieszanego w ramach instrumentu „Akcelerator”; podkreśla, że opóźnienia były wyłącznie wynikiem rozbieżności poglądów co do wdrażania EIC, wynikającej ze sprzecznych interpretacji odpowiednich tekstów prawnych przez poszczególne służby Komisji w odniesieniu do zarządzania funduszem EIC; zauważa, że konflikty dotyczyły jedynie części kapitałowej projektu i w związku z tym nie powinny mieć wpływu na umowy o udzielenie dotacji; ubolewa nad tym, że te konflikty wewnątrz Komisji zagrażają 96 europejskim przedsiębiorstwom z branży najbardziej zaawansowanych technologii; wyraża głębokie zaniepokojenie faktem, że jeśli pominąć jedną wyjątkową decyzję inwestycyjną, fundusz EIC nie podjął żadnych decyzji dotyczących faktycznych inwestycji;
4. przypomina, że finansowanie mieszane z EIC powinno być przyznawane w drodze jednej procedury i jedną decyzją dotyczącą zarówno dotacji, jak i instrumentów finansowych; zwraca uwagę, że Komisja powinna zarządzać wszystkimi elementami

⁸ https://eic.ec.europa.eu/news/eic-accelerator-implementation-update-2022-08-05_en

operacyjnymi projektów w ramach „Akceleratora”;

5. rozumie, że Komisja wyraziła obawy co do zarządzania funduszem EIC ze względu na kwestie kadrowe, a także na potencjalne kwestie wizerunkowe związane z odpowiedzialnością Komisji za inwestycje;
6. przyjmuje do wiadomości trudności kadrowe, które dostrzegła Komisji w odniesieniu do zarządzania portfelem inwestycyjnym funduszu EIC; rozumie, że personel funduszu EIC musi być odpowiednio dobrany i że oznacza to, iż potrzebna jest znaczna liczba pracowników z dużym doświadczeniem; uważa jednak, że bezpośrednie zatrudnienie takich osób nie musi być jedynym rozwiązaniem; zwraca uwagę, że pierwszy komitet inwestycyjny opracował wraz z EBI alternatywny plan rozwiązania problemu kadrowego; w związku z tym stwierdza, że wyzwania kadrowe nie są wystarczającym powodem do przeprowadzenia restrukturyzacji funduszu;
7. przyjmuje do wiadomości argumentację Komisji, zgodnie z którą art. 11 ust. 3 decyzji Rady (UE) 2021/764 zobowiązuje Komisję do rozważenia zarządzania pośredniego, co pociąga za sobą zmiany w strukturze funduszu EIC;
8. przypomina, że brzmienie art. 11 ust. 3 było częścią wniosku Komisji dotyczącego programu „Horyzont Europa” i nigdy nie zostało zakwestionowane w trakcie procedury ustawodawczej; podkreśla fakt, że oznacza to, iż Komisja powinna być w pełni świadoma jego brzmienia przy tworzeniu funduszu EIC w 2020 r.; podkreśla, że decyzja Komisji o utworzeniu funduszu EIC oparta na pierwotnej strukturze została przyjęta przez kolegium komisarzy i uzyskała poparcie całej Komisji; podkreśla, że to samo dotyczy programu prac EIC na 2021 r., w którym nie wspomniano o potrzebie restrukturyzacji funduszu EIC; wnioskuje, że kwestia zgodności z art. 11 ust. 3 została poruszona przez służby Komisji latem 2021 r., już po uruchomieniu programu; uważa, że poruszanie takiej podstawowej kwestii w trakcie realizacji programu po tym, jak w ciągu trzech lat poprzedzających uruchomienie programu było wiele okazji do poruszenia tej kwestii, jest co najmniej przypadkiem złego zarządzania i próbą podważenia nowego sposobu pracy przewidzianego przez współprawodawców;
9. podkreśla, że art. 11 ust. 3 to tylko pojedyncze zdanie, które należy interpretować w kontekście całej decyzji Rady; podkreśla również w związku z tym, że załącznik do wyżej wymienionej decyzji Rady zobowiązuje Komisję do „ustanowienia spółki celowej”, lecz nie określa żadnych innych warunków; podkreśla ponadto, że finansowanie mieszane z EIC, o którym mowa w art. 11 ust. 3 i które jest zdefiniowane w pkt 1.1.2 załącznika I do decyzji Rady, obejmuje zarówno dotacje, jak i wsparcie inwestycji w postaci kapitału lub innych form podlegających zwrotowi; w związku z tym stwierdza, że wymogu zarządzania pośredniego nie można rozumieć jako mającego zastosowanie wyłącznie do części inwestycyjnej finansowania mieszanego oraz że artykułu tego nie można interpretować w taki sposób, że te dwa elementy mają być rozdzielone we wdrażaniu;
10. zwraca uwagę na znaczenie profesjonalnego przygotowania decyzji inwestycyjnej; podkreśla w związku z tym rolę powołanego przez Komisję komitetu inwestycyjnego funduszu EIC, a także cenne wsparcie w zakresie należytej staranności udzielane przez EBI w ramach EISMEA; ubolewa jednak, że dalsze decyzje funduszu EIC, takie jak przystąpienie do rundy inwestycyjnej po podjęciu pierwotnej decyzji inwestycyjnej lub przygotowanie uzasadnienia inwestycji, wydają się trwać zbyt długo, po części ze

względu na czas potrzebny EBI na przekazanie uwag;

11. zauważa, że zarówno komitet inwestycyjny EIC, jak i zarząd funduszu EIC w ramach pierwotnej struktury funduszu EIC składały się z przedstawicieli Komisji oraz ekspertów zewnętrznych, co zapewniało odpowiednią równowagę między spójnością polityki a profesjonalnymi decyzjami inwestycyjnymi;
12. zauważa, że do października 2022 r. Komisja przyjęła i wdrożyła „ustalenia przejściowe”, zgodnie z którymi fundusz EIC pozostaje własnością Komisji, podczas gdy zewnętrzny zarządca funduszu podejmuje decyzje inwestycyjne dotyczące funduszu; podkreśla, że zewnętrzny zarządca funduszu będzie również rekrutował pracowników do komitetu inwestycyjnego, co oznacza, że nie będą już w nim zasiadać dostarczający nieocenionej wiedzy fachowej niezależni eksperci, a przedstawiciele Komisji nie będą już gwarantować spójności polityki; przyjmuje do wiadomości opis tego ustalenia w programie prac EIC na 2022 r.;
13. zauważa z zaniepokojeniem, że dopóki nie działały przejściowe ustalenia inwestycyjne zapowiedziane w programie prac EIC na 2022 r., wszystkie decyzje o przyznaniu finansowania i wszystkie istotne decyzje inwestycyjne musiały być zatwierdzane przez kolegium komisarzy, a zatem podlegały innemu poziomowi kontroli; uważa to za sytuację nie do zaakceptowania, ponieważ sprawia, że proces decyzyjny jest jeszcze dłuższy, bardziej złożony i bardziej niepewny dla wnioskodawców;
14. zauważa z głębokim zaniepokojeniem, że samo wprowadzenie ustaleń przejściowych dotyczących funduszu EIC zabrało ponad rok z powodu ciągłych wewnętrznych dyskusji między poszczególnymi służbami Komisji; zauważa, że w czerwcu 2022 r. Komisja zaczęła rozpatrywać dotacje na projekty w ramach „Akceleratora” wybrane w czerwcu 2021 r., co pokazuje, że postępy we wprowadzaniu ustaleń przejściowych są wystarczające, by można było rozpocząć realizację projektów objętych finansowaniem mieszanym; zauważa, że większość umów o udzielenie dotacji wybranych w ramach terminu przypadającego na czerwiec 2021 r. podpisano latem 2022 r., co oznacza, że czas oczekiwania na dotację wyniósł ponad rok; zauważa, że w maju 2022 r. Komisja poinformowała, że dotacje w ramach finansowania mieszanego z EIC dla beneficjentów, którzy złożyli wnioski do października 2021 r., zostaną sfinalizowane do końca maja lub na początku czerwca⁹; zauważa, że latem 2022 r. Komisja musiała poinformować tych beneficjentów, że dotacje nie będą gotowe do lipca i że prawdopodobnie będą musieli poczekać do października 2022 r.; wnioskuje zatem, że również w przypadku tego terminu składania wniosków czas oczekiwania na dotację wyniesie co najmniej rok;
15. podkreśla, że art. 216 ust. 1 rozporządzenia finansowego wyraźnie upoważnia Komisję do bezpośredniego dokonywania inwestycji (art. 216 ust. 1 lit. b)) albo do ich dokonywania za pośrednictwem „specjalnego instrumentu inwestycyjnego” (art. 216 ust. 1 lit. a)); podkreśla, że ta forma wdrażania umożliwia większą elastyczność i większą strategiczną rozagę w decyzjach inwestycyjnych i w zarządzaniu portfelem niż w przypadku zarządzania pośredniego; odrzuca pogląd, że przekazanie zarządzania funduszem EBI i zewnętrznemu zarządcy funduszu pozwoli na elastyczność i strategiczną rozagę potrzebne, by EIC odniósł sukces; wyraża zaniepokojenie faktem, że fundusz EIC stanie się po prostu kolejnym wspieranym przez EBI funduszem

⁹ <https://sciencebusiness.net/news/commission-says-european-innovation-council-grant-logjam-end-june>

venture capital;

16. podkreśla, że w pracach EIC trzeba szerzej wykorzystywać strategiczne doradztwo Rady EIC, w tym jej zalecenia dotyczące zwiększenia różnorodności uczestników i uwzględnienia uczestników z szerszego kręgu państw, by wykorzystać potencjał innowatorów z całej Europy oraz wspierać praktyczną współpracę z Europejskim Instytutem Innowacji i Technologii (EIT);

Fundusz EIC jako jedyny inwestor

17. jest głęboko zaniepokojony wyraźną polityką funduszu EIC, by nigdy nie być wiodącym inwestorem w rundach pozyskiwania finansowania w postaci kapitału własnego, w szczególności w połączeniu z wymogiem, by przedsiębiorstwa znajdowały odpowiednie koinwestycje ze strony inwestorów zewnętrznych; uważa, że jest to sprzeczne ze strategicznymi celami i podstawową logiką stojącą za EIC; podkreśla, że na początku fazy pilotażowej EIC realizowano inną politykę oraz że zmienioną politykę zastosowano z mocą wsteczną do wniosków złożonych wcześniej; jest głęboko zaniepokojony tym, że u wielu wnioskodawców spowodowało to problemy z przepływem środków pieniężnych i że faktycznie zaledwie jedną trzecią planowych inwestycji kapitałowych przełożono na płatności na rzecz przedsiębiorstw; podkreśla, że w przypadku projektów koinwestycje nie powinny być warunkiem wstępnym, lecz jednym z celów funduszu EIC na czas trwania projektu objętego dotacją;
18. przypomina, że zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2021/695 EIC może być jedynym inwestorem i wziąć na siebie całe ryzyko inwestycji; zauważa, że rolę tę fundusz wydaje się odgrywać tylko wtedy, gdy udziela pożyczek zamiennych, jednocześnie z wymogiem odpowiednich koinwestycji w przypadku wszelkich inwestycjach kapitałowych; zauważa, że do tej pory ponad 50 % wszystkich inwestycji w ramach komponentu kapitałowego miało formę pożyczek zamiennych; podkreśla, że jednym z powodów utworzenia EIC było to, iż w Europie brakuje podmiotów inwestujących kapitał podwyższonego ryzyka, a szczególnie inwestorów kapitału podwyższonego ryzyka mających wiedzę fachową o rynkach najbardziej zaawansowanych technologii; zauważa w związku z tym, że nie można w pełni liczyć na to, iż dysfunkcyjny rynek będzie skutecznym mechanizmem sterującym decyzjami EIC o inwestycjach i wycofaniu się; dlatego przestrzega, że wymóg kwalifikowanej koinwestycji może spotęgować niedoskonałości rynku, z powodu których utworzono EIC;
19. zauważa, że praktyka stawiania wymogu koinwestycji sprawia, że EIC staje się inwestorem niewiodącym, co rodzi ryzyko:
 - a) oferowania prywatnym inwestorom bezpłatnego i po części wyłącznego dostępu do doskonałych możliwości inwestycyjnych, co pociąga za sobą ryzyko zakłócenia europejskiego rynku kapitału ryzyka, a jednocześnie wzmacnia na europejskim rynku stosunkową niechęć do ryzyka,
 - b) lub tego, że EIC stanie się zbędne, ponieważ to inwestor wiodący ustala tempo i model cykli inwestycyjnych, co rodzi pytanie, po co przedsiębiorstwa typu start-up w ogóle miałyby potrzebować EIC;
20. jest zaniepokojony praktyką polegającą w przypadku przedsiębiorstw, które nie zdołały przyciągnąć dodatkowych inwestycji, na zamianie pożyczek zamiennych w kapitał

własny na podstawie wyceny ustalonej w momencie udzielenia pożyczki, a nie w momencie jej zamiany; zwraca w związku z tym uwagę, że EIC powstał, by ułatwić rozwój i zwiększyć skalę działalności przedsiębiorstw typu start-up właśnie na etapie, gdy wyceny mogą szybko rosnąć, ponieważ ryzyko związane z technologiami szybko spada, a wejście na rynek jest bliższe; dlatego stwierdza, że bazowanie na nieaktualnej wycenie jest sprzeczne z celami EIC; ponadto zwraca uwagę, że fundusz EIC ma za zadanie brać na siebie ryzyko, tymczasem w przypadku pożyczek zamiennych większość ryzyka ponosi zasadniczo wnioskodawca;

21. uznaje, że zewnętrzny inwestor wiodący wnosi wartość dodaną, ponieważ może mieć wysoce specjalistyczną wiedzę na temat segmentu rynku odpowiadającego konkretnej inwestycji, oraz że fundusz EIC, ze względu na swoją wielkość i uniwersalny charakter, może nie posiadać tej specjalistycznej wiedzy; dlatego uważa, że wyspecjalizowany inwestor wiodący może stanowić większą wartość dodaną dla rozwoju przedsiębiorstwa niż fundusz EIC; przyznaje ponadto, że posiadanie wiodącego inwestora zewnętrznego gwarantowałoby wycenę i inne warunki inwestycji ustalone przez rynek;
22. zdecydowanie odrzuca pogląd, że fundusz EIC nie może być jedynym inwestorem ani inwestorem wiodącym; podkreśla, że zdolność do inwestowania nawet wtedy, gdy rynek nie jest do tego skłonny, jest jednym z kluczowych powodów istnienia EIC; stwierdza, że polityka inwestycyjna funduszu EIC powinna jednoznacznie dopuszczać, by:
 - a) fundusz EIC był jedynym inwestorem poprzez pożyczki zamienne lub, w szczególnych przypadkach, poprzez inwestycje kapitałowe;
 - b) fundusz EIC mógł przewodzić rundzie inwestycyjnej;
 - c) fundusz EIC był największym inwestorem, nie będąc inwestorem wiodącym;
23. zauważa, że w pkt 1.2.3 załącznika I do decyzji Rady (UE) 2021/764 zobowiązano fundusz EIC do określenia i wdrażania strategii wyjścia z inwestycji; zauważa, że przypuszczalnie taka strategia nie istnieje;

Uchybienia we wdrażaniu

Procedura składania wniosków

24. podkreśla znaczenie dostępnej i skutecznej procedury składania wniosków w przypadku programu, który ma przyciągać najbardziej ambitnych innowatorów; zauważa, że procedurę tę można by jeszcze usprawnić w następujący sposób:
 - a) należy ułatwić składanie wniosków zarówno pojedynczym beneficjentom, jak i grupom beneficjentów, co wymaga wprowadzenia specjalnego wzoru wniosku przewidującego obie takie sytuacje;
 - b) wszystkie informacje wymagane do sporządzenia skutecznego wniosku powinny być udostępniane jednolicie; obecnie informacje te są rozproszone w kilku dokumentach, przez co przygotowanie wniosku jest niepotrzebnie uciążliwe;
25. zauważa z zaniepokojeniem, że oceniający wysyłają zainteresowanym stronom

sprzeczne sygnały co do odpowiedniego ryzyka i co do zdolności pozyskania finansowania w przypadku wniosków w ramach instrumentu „Akcelerator”, co szczególnie źle wpływa na udział niedostatecznie reprezentowanych regionów i przedsiębiorstw kierowanych przez kobiety; przypomina, że jedną z podstawowych zasad EIC jest zdolność do podejmowania ryzyka; przypomina ponadto, że w pkt 1.1.2 załącznika I do decyzji Rady (UE) 2021/764 za główny cel instrumentu „Akcelerator” EIC uznano zapewnienie finansowania projektom, które nie mogą go pozyskać z banków; jest głęboko przekonany, że instrument „Akcelerator” EIC odniesie sukces tylko wtedy, gdy będzie prowadził jasną politykę i wyraźnie komunikował na temat odpowiedniego ryzyka i zdolności do pozyskania finansowania względem wniosków w ramach instrumentu „Akcelerator” EIC;

26. jest zaniepokojony widocznym brakiem przejrzystości w zarządzaniu programem, o czym informują zainteresowane strony; zwraca uwagę na dwie podstawowe obawy zainteresowanych stron:
 - a) nieprzejrzystość metod wyboru tematów w module „Wyzwania” w ramach instrumentu „Pionier”;
 - b) oraz brak przejrzystości w sposobie zarządzania portfelami przez kierowników programu, w szczególności na etapie wyboru wniosków;
27. podkreśla znaczenie wiarygodnego czasu oczekiwania na dotację; zaznacza przy tym, że ocena wniosków w otwartym zaproszeniu w ramach instrumentu „Pionier” w 2021 r. trwała ponad pięć miesięcy, podczas gdy art. 31 rozporządzenia (UE) 2021/695 wymaga, by wnioskodawcy zostali poinformowani o wynikach procedury oceny w ciągu pięciu miesięcy;
28. wyraża zaniepokojenie procedurą składania wniosków w ramach „Akceleratora” EIC, którą wydłużyło i skomplikowało wprowadzenie kilku etapów i własnej platformy EIC, przez co odbywa się ona poza oficjalnym portalem o finansowaniu i przetargach; sądzi, że ukierunkowana na innowatora procedura składania wniosków i ich oceny w ramach „Akceleratora” EIC powinna być łatwa do zrozumienia zarówno dla przedsiębiorców, jak i dla badaczy, jak najmniej czasochłonna, uczciwa i przejrzysta oraz zgodna z normami branżowymi;
29. jest głęboko zaniepokojony sposobem, w jaki funkcjonuje platforma AI; zauważa w związku z tym, że zastrzeżenia co do platformy zgłaszają zarówno wnioskodawcy, jak i oceniający;
30. podkreśla, że wypełnienie formularza online jest czasochłonne, nie pozwala on na elastyczność w prezentowaniu informacji (nie można formatować tekstu ani dołączać zdjęć) i niepotrzebnie stosuje się w nim żargon; zauważa, że powstały w ten sposób „Business Plan” nie wydaje się zgodny z normami branżowymi, a jego format nie jest przyjazny dla oceniających ani dla zarządzających projektem;
31. zwraca szczególną uwagę na większą liczbę stron (120–200 stron) w porównaniu z fazą pilotażową EIC (50 stron), i zaznacza, że oceniający mają 36 minut na ocenę pełnego wniosku (na drugim etapie); zauważa, że jest to jeden z powodów niezadowolenia zainteresowanych stron z jakości oceny;

32. zauważa z zaniepokojeniem, że wystarczy jedna negatywna opinia na drugim etapie procedury oceny, by dany wniosek został odrzucony; uważa to za nieproporcjonalne, zważywszy że wniosek oceniają trzy osoby i że każda z nich wydaje pozytywną lub negatywną opinię w odniesieniu do każdego z trzech odrębnych kryteriów oceny;
33. docenia, podobnie jak większość zainteresowanych stron, wprowadzenie procedury odwołania, gdyż potencjalnie przyczynia się to do usprawnienia procedury oceny; zauważa jednak, że usprawnienia są potrzebne, ponieważ dla wielu zainteresowanych stron nie jest jasne, co dzieje się dalej z ich uwagami odwoławczymi, a wnioskodawcy mają bardzo mało czasu na przygotowanie odwołania; podkreśla, że wprowadzenie procedury odwołania podano jako jedną z przyczyn wydłużenia czasu oczekiwania na otrzymanie dotacji; wzywa Komisję do usprawnienia tej procedury i uczynienia jej bardziej racjonalną, tak by mogła się kończyć szybciej, dzięki czemu zostaną dotrzymane terminy udzielenia dotacji, a jednocześnie będzie wystarczająco dużo czasu na przygotowanie odwołania;
34. jest zaniepokojony tym, że wnioskodawcy coraz częściej muszą zatrudniać konsultantów do zarządzania procedurą składania wniosków z powodu jej złożoności;
35. przyznaje, że aby ułatwić i przyspieszyć proces podejmowania decyzji przez EIC i rozwój przedsiębiorstw typu start-up tworzących zaawansowane technologie, pracownicy instytutów badawczych powinni umieć wykorzystywać wyniki projektów badawczych do tworzenia przedsiębiorstw typu start-up; dlatego z zadowoleniem przyjmuje wprowadzenie pojęcia „wynałazcy EIC” do wzoru umowy o udzielenie dotacji i do programu prac na 2022 r.; ubolewa, że towarzyszy temu niepewność co do skutków prawnych wprowadzenia tego pojęcia dla placówek badawczych;

Inne podniesione kwestie

36. podkreśla, że pojęcie „wynałazców EIC” powinno prowadzić do faktycznego wykorzystywania wyników badań naukowych do rozwijania działalności gospodarczej; dlatego stwierdza, że nie powinno ono uniemożliwiać wykorzystywania wyników do rozwijania działalności gospodarczej przez innych ekspertów w danej placówce badawczej lub przez samą tę placówkę; sądzi, że szerokie i nieograniczone w czasie prawa dostępu dla wynalazców EIC są uzasadnione tylko wtedy, gdy placówki badawcze nie udzielają naukowcom wsparcia niezbędnego do wykorzystywania wyników badań do rozwijania działalności gospodarczej; sądzi zatem, że te prawa dostępu powinny być przyznawane wynalazcom EIC na podstawie analizy poszczególnych przypadków, gdy jest oczywiste, że wynalazca nie może liczyć na niezbędne wsparcie swojej placówki badawczej;
37. ubolewa, że niskie wskaźniki powodzenia programu (6–10 %) powodują, że zbyt wiele bardzo wartościowych projektów nie zostaje sfinansowanych; podkreśla, że niskie wskaźniki powodzenia oznaczają stratę w postaci potencjalnie przełomowych innowacji, które nie są dalej rozwijane, a także stratę czasu i pieniędzy zainwestowanych w przygotowanie wniosków; wzywa w związku z tym do posługiwania się w stosownych przypadkach dwuetapowymi wnioskami, by zminimalizować stratę czasu i pieniędzy zainwestowanych w przygotowanie wniosków;
38. podkreśla, że potencjałowi innowacyjnemu, wzrostowi gospodarczemu i odporności Europy nie sprzyja niski udział kobiet w przedsiębiorstwach typu start-up i w

inwestycjach wysokiego ryzyka; w związku z tym z zadowoleniem przyjmuje starania EIC, by wspierać obejmowanie roli lidera przez kobiety i sprzyjać ich udziałowi w przedsiębiorstwach typu start-up i w inwestycjach wysokiego ryzyka; ubolewa, że nie przyniosły one jeszcze wystarczających zmian; zwraca w związku z tym uwagę na fakt, że w 2021 r. jedynie 1,8 % inwestycji w europejskie przedsiębiorstwa typu start-up zostało pozyskanych przez przedsiębiorstwa typu start-up założone wyłącznie przez kobiety, a zaledwie 9,3 % – przez przedsiębiorstwa założone przez zespoły założycieli różnej płci¹⁰;

39. zwraca uwagę na znaczenie Rady EIC jako głównego doradcy Komisji w kwestii wdrażania EIC oraz w procesie rozwoju szerszej polityki na rzecz innowacji, zwłaszcza dążącej do udoskonalenia ekosystemu innowacji w Europie oraz do identyfikowania technologii istotnych ze strategicznego punktu widzenia; podkreśla, że Rada EIC powinna być w pełni i terminowo informowana, zarówno przez EISMEA, jak i inne zaangażowane służby Komisji, o wszelkich postępach we wdrażaniu EIC, a także powinna otrzymywać wszelkie informacje o EIC, o które się zwróci;
40. zauważa, że choć instrument „Transformacja” EIC jest wdrażany jako oddzielna część programu, formalnie stanowi on część instrumentu „Pionier” EIC; zauważa, że zaproszenia do składania wniosków w ramach instrumentu „Transformacja” to mniej niż 10 % budżetu EIC w programach prac na lata 2021 i 2022; zwraca uwagę, że zaproszenia do składania wniosków w ramach instrumentu „Transformacja” to jedyne, do których stosuje się procedurę szybkiej ścieżki dla badań naukowych i innowacji; popiera stosowanie tej procedury do zaproszeń w ramach tego instrumentu; wzywa Komisję, by objęła tą procedurą większą liczbę zaproszeń do składania wniosków w ramach instrumentu „Pionier”;
41. podkreśla, że program prac na 2022 r. nawiązuje do zasady „nie czyn poważnych szkód”, będącej zarówno kryterium oceny w instrumencie „Akcelerator” EIC, jak i kryterium kwalifikowalności w EIC w ogóle; jest zaniepokojony tym wymogiem zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód” zapisaną w rozporządzeniu (UE) 2020/852, znanym jako rozporządzenie w sprawie systematyki, ponieważ ma ona zastosowanie do wszystkich zaproszeń bez względu na zawartość lub dojrzałość projektów; uznaje użyteczność tej zasady przy wyborze tych projektów w ramach zaproszeń do składania wniosków, których zawartość jest bezpośrednio związana z celami środowiskowymi Unii i które są bliskie wprowadzenia na rynek; podkreśla, że nie ma podstawy prawnej do uniwersalnego stosowania tego dodatkowego kryterium kwalifikowalności do wszystkich zaproszeń do składania wniosków;
42. z zadowoleniem przyjmuje wysiłki EIC na rzecz opracowania odpowiednich ram oceny wyników jej działalności; podkreśla, że wyjątkowy charakter EIC wymaga dostosowanego do potrzeb podejścia do monitorowania rezultatów oraz wykorzystywania jego wyników do zapewnienia EIC roli pierwszoplanowego gracza na rynku;

Zalecenia

43. wzywa Komisję do ponownej analizy wdrażania funduszu EIC w ramach programu „Horyzont Europa” oraz do znalezienia nowego, stworzonego na miarę sposobu

¹⁰ <https://europeanwomeninvc.idcinteractive.net/>

zarządzania, odzwierciedlającego ambitny i postępowy charakter EIC jako inwestora będącego punktem odniesienia w przysparzaniu Europie przełomowych innowacji; wzywa Komisję do uwzględnienia w swoim nowym podejściu następujących zasad:

- a) zapewnienie pełnej kontroli Komisji nad wdrażaniem zarówno komponentów kapitałowych, jak i dotacji, co powinno również zagwarantować bezpośrednią koordynację wdrażania obu komponentów, a także zapewnienie zdolności Komisji do interweniowania na każdym etapie cyklu inwestycyjnego, by zadbać o realizację inwestycji o znaczeniu strategicznym;
 - b) zapewnienie pewnej roli Radzie Funduszu EIC oraz zagwarantowanie niezależnej oceny eksperckiej przez komitet inwestycyjny, by ściśle monitorować realizację wytycznych inwestycyjnych funduszu EIC, a jednocześnie polegać na zespole EBI i na zewnętrznych zarządcach funduszu w zakresie bieżącego zarządzania operacjami;
 - c) pełne wykorzystywanie wartości dodanej koinwestycji przez inwestorów zewnętrznych, przy czym fundusz EIC zachowuje możliwość:
 - (i) bycia jedynym inwestorem, w tym poprzez przyjęcie kapitału od inwestorów zewnętrznych bez wymogu koinwestycji;
 - (ii) bycia głównym inwestorem bez przeprowadzenia rundzie inwestycyjnej;
 - (iii) przeprowadzenia rundzie inwestycyjnej;
 - d) opracowanie strategii inwestycyjnej na rzecz inwestycji kapitałowych w oparciu o cele pośrednie odzwierciedlające zalety innowacji oraz strategiczne cele Unii, a nie wyłącznie gotowość innych inwestorów do przyłączenia się do rundy inwestycyjnej, co zachęciłoby fundusz EIC do podejmowania ryzyka jako jedyny inwestor, w szczególności w celu zwiększenia owocnego udziału niedostatecznie reprezentowanych regionów i przedsiębiorstw kierowanych przez kobiety, które napotykają jeszcze większe trudności w finansowaniu swoich przedsiębiorstw typu start-up;
 - e) stworzenie strategii wyjścia funduszu EIC odnoszącą się do inwestycji kapitałowych, uwzględniającej strategiczne cele Unii;
 - f) utrzymanie konstrukcji umożliwiającej włączenie zespołu EBI do służb EISMEA (Agencji Wykonawcza Europejskiej Rady ds. Innowacji i ds. MŚP) w celu zapewnienia należytej staranności charakteryzującej się wysoką jakością; zwraca się do Komisji o wykorzystanie doświadczeń z tej udanej współpracy i o przyjęcie wraz z EBI ustaleń dotyczących włączenia do służb Komisji zespołu EBI reprezentującego fundusz EIC na zebraniach zarządu podmiotów, w które zainwestowano;
 - g) zapewnienie wydajnej współpracy z krajowymi punktami kontaktowymi oraz, w stosownych przypadkach, z władzami regionalnymi;
44. wzywa Komisję do podjęcia otwartego dialogu z Parlamentem, odnośnym komitetem programowym i Radą EIC w celu opracowania alternatywnego długoterminowego

rozwiązania w kwestii struktury funduszu EIC, które będzie w pełni zgodne z odpowiednimi przepisami Unii i wyżej wymienionymi zasadami; zaleca przeprowadzenie dogłębnej analizy sposobów sprawniejszego wdrażania EIC, przy czym można rozważyć ewentualność ustanowienia na mocy art. 187 TFUE niezależnego organu Unii jako głównego podmiotu odpowiedzialnego za wdrażanie EIC; podkreśla, że trzeba dopilnować, by wszyscy wnioskodawcy byli traktowani jednakowo, oraz zagwarantować przejrzystość, rozliczalność i zapobieganie konfliktom interesów; zaleca jak najszybsze ustanowienie takiego organu, jeżeli w rezultacie dogłębnej analizy okaże się, że taki organ byłby najlepszym rozwiązaniem instytucjonalnym umożliwiającym wdrożenie instrumentu „Akcelerator” zgodnie z powyższymi zaleceniami;

45. wzywa Komisję do zwrócenia szczególnej uwagi na promowanie kobiet w całym sektorze innowacji przy jednoczesnym dążeniu do parytetu płci na wszystkich odnośnych stanowiskach, a także do zapewnienia równowagi geograficznej beneficjentów EIC ze wszystkich regionów Unii; zwraca się w szczególności do Komisji o włączenie do programów prac EIC konkretnych środków służących rozwiązaniu obu tych kwestii w ramach EIC;
46. zaleca rozważenie ewentualności modułu InvestEU poza funduszem EIC dla przedsiębiorstw potrzebujących tylko finansowania uzupełniającego, by zakończyć proces zwiększania skali;
47. wzywa Komisję do sprecyzowania zasad i procedur, jeśli chodzi o interpretację kryterium niezdolności do pozyskania finansowania i kryterium koinwestycji, do poprawy komunikacji i większego zaangażowania krajowych punktów kontaktowych;
48. wzywa Komisję do stosowania zasady „nie czyn poważnych szkód” w przypadku zaproszeń do składania wniosków, których treść jest bezpośrednio związana z celami środowiskowymi Unii i które są bliskie wprowadzenia na rynek, oraz do powstrzymania się od stosowania zasady „nie czyn poważnych szkód” jako dodatkowego horyzontalnego kryterium kwalifikowalności w odniesieniu do wszystkich projektów EIC;
49. wzywa Komisję, by dostosowała wzór umowy o udzielenie dotacji, zawierając w niej jasną definicję „wynalazcy EIC” oraz jednoznaczne zasady dotyczące praw dostępu dla wynalazców EIC, dające im szerokie prawa dostępu tylko wtedy, gdy dana placówka badawcza nie prowadzi aktywnej polityki i nie ma struktury wspierającej wykorzystywanie wyników badań w działalności gospodarczej;
50. wzywa Komisję do wprowadzenia systemu ciągłej i sprawnej oceny wyników EIC, a w szczególności instrumentu „Akcelerator”;
51. wzywa Komisję, by rygorystycznie i stale analizowała procedury oceny, a przy tym brała z całą powagą pod uwagę składane przez wnioskodawców skargi wskazujące na ewidentne niespójności w ocenie ich wniosku; zachęca Komisję do informowania Parlamentu o sposobie rozpatrywania indywidualnych skarg wskazujących na wyraźne uchybienia oceniających;
52. wzywa właściwe organy Unii, w tym Europejski Trybunał Obrachunkowy i Radę EIC, do opracowania specjalnie przeznaczonej dla EIC strategii audytu odzwierciedlającej

szczególny charakter EIC;

53. wzywa Komisję do wprowadzenia środków zwiększających udział MŚP oraz do zapewnienia dostępności i atrakcyjności „Akceleratora” EIC dla innowacyjnych MŚP poprzez uproszczenie procedury składania wniosków, aby wyeliminować bariery dla MŚP;
54. wzywa Komisję, by dopilnowała wspierania z tego instrumentu projektów o bardzo różnej skali, tak by jednakowy dostęp do niego mogły mieć małe przedsiębiorstwa rozwijające innowacje o dużym oddziaływaniu i zwiększające ich skalę;
55. apeluje do Komisji o przegląd obecnej procedury składania wniosków w ramach instrumentu „Akcelerator” EIC i czasu oczekiwania na dotację oraz o dostosowanie platformy EIC do kryteriów oceny w ramach „Akceleratora” EIC; sądzi, że celem takiego przeglądu powinno być stworzenie szybkiego i prostego instrumentu dostosowanego do potrzeb europejskich przedsiębiorstw typu start-up zajmujących się zaawansowanymi technologiami oraz osiągnięcie docelowego czasu oczekiwania na dotację wynoszącego od czterech do pięciu miesięcy;
56. wzywa Komisję do zwiększenia synergii i do lepszej współpracy z EIT; wzywa EIT i EIC do ustanowienia systematycznej, wzajemnej wymiany informacji, a także do mianowania wspólnego członka w każdej ze swoich rad zarządzających, aby uniknąć hermetycznego sposobu funkcjonowania oraz powielania wysiłków i strategii;
57. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji.

**ZAŁĄCZNIK: WYKAZ PODMIOTÓW LUB OSÓB,
OD KTÓRYCH SPRAWOZDAWCA OTRZYMAŁ INFORMACJE**

Poniższy wykaz opracowano na zasadzie zupełnej dobrowolności, na wyłączną odpowiedzialność sprawozdawcy. Przy sporządzaniu sprawozdania, do czasu przyjęcia go w komisji, sprawozdawca otrzymał informacje od następujących podmiotów lub osób:

Podmiot lub osoba
The Guild of European Research-Intensive Universities
Confindustria
Europejskie Konsorcjum Innowacyjnych Uniwersytetów
Europejskie Stowarzyszenie Organizacji Badawczo-Technologicznych
Sieć Regionów Europejskich na rzecz Badań i Innowacji
League of European Research-Intensive Universities
Niderlandzka Izba Edukacji i Badań Naukowych
Hiszpański Urząd ds. Nauki i Technologii
Rada ETH
Helmholtz Association
Europejskie Konsorcjum Przemysłu Kwantowego
Europejskie Stowarzyszenie Doradców ds. Innowacji
BusinessFinland
Leibniz Association
Czeska Krajowa Agencja ds. Międzynarodowych Badań Naukowych i Edukacji
APRE – Agencja Promocji Europejskich Badań Naukowych
Uniwersytet w Stuttgarcie
DLR
COLD PAD
Koncentriq
CESAER
Euro Funding
Lira
Carlos Cerqueira
Kamila Oglecka
Cristina Gouveia

INFORMACJE O PRZYJĘCIU PRZEZ KOMISJĘ PRZEDMIOTOWO WŁAŚCIWĄ

Data przyjęcia	26.10.2022
Wynik głosowania końcowego	+ : 56 - : 0 0 : 2
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Matteo Adinolfi, Nicola Beer, François-Xavier Bellamy, Hildegard Bentele, Tom Berendsen, Vasile Blaga, Michael Bloss, Marc Botenga, Cristian-Silviu Buşoi, Jerzy Buzek, Josianne Cutajar, Nicola Danti, Marie Dauchy, Pilar del Castillo Vera, Christian Ehler, Valter Flego, Niels Fuglsang, Lina Gálvez Muñoz, Jens Geier, Nicolás González Casares, Christophe Grudler, Robert Hajšel, Ivo Hristov, Romana Jerković, Eva Kaili, Seán Kelly, Łukasz Kohut, Zdzisław Krasnodębski, Miapetra Kumpula-Natri, Thierry Mariani, Marisa Matias, Georg Mayer, Marina Mesure, Dan Nica, Niklas Nienäb, Johan Nissinen, Mauri Pekkarinen, Pina Picierno, Clara Ponsatí Obiols, Manuela Ripa, Robert Roos, Sara Skyttedal, Beata Szydło, Patrizia Toia, Isabella Tovaglieri, Henna Virkkunen, Pernille Weiss
Zastępcy obecni podczas głosowania końcowego	Andrus Ansip, Franc Bogovič, Klemen Grošelj, Ladislav Ilčić, Elena Lizzi, Luděk Niedermayer, Jutta Paulus, Bronis Ropė, Jordi Solé
Zastępcy (art. 209 ust. 7) obecni podczas głosowania końcowego	Andrey Kovatchev, Aušra Maldeikienė

GŁOSOWANIE KOŃCOWE W FORMIE GŁOSOWANIA IMIENNEGO W KOMISJI PRZEDMIOTOWO WŁAŚCIWEJ

56	+
ECR	Ladislav Ilčić, Zdzisław Krasnodębski, Robert Roos, Beata Szydło
ID	Matteo Adinolfi, Marie Dauchy, Elena Lizzi, Thierry Mariani, Isabella Tovaglieri
NI	Clara Ponsatí Obiols
PPE	François-Xavier Bellamy, Hildegard Bentele, Tom Berendsen, Vasile Blaga, Franc Bogovič, Cristian-Silviu Buşoi, Jerzy Buzek, Pilar del Castillo Vera, Christian Ehler, Seán Kelly, Andrey Kovatchev, Aušra Maldeikienė, Luděk Niedermayer, Sara Skyttedal, Henna Virkkunen, Pernille Weiss
RENEW	Andrus Ansip, Nicola Beer, Nicola Danti, Valter Flego, Klemen Grošelj, Christophe Grudler, Mauri Pekkarinen
S&D	Josianne Cutajar, Niels Fuglsang, Lina Gálvez Muñoz, Jens Geier, Nicolás González Casares, Robert Hajšel, Ivo Hristov, Romana Jerković, Eva Kaili, Łukasz Kohut, Miapetra Kumpula-Natri, Dan Nica, Pina Picierno, Patrizia Toia
THE LEFT	Marc Botenga, Marisa Matias, Marina Mesure
VERTS/ALE	Michael Bloss, Niklas Nienaaß, Jutta Paulus, Manuela Ripa, Bronis Ropé, Jordi Solé

0	-

2	0
ECR	Johan Nissinen
ID	Georg Mayer

Objaśnienie używanych znaków:

+ : za

- : przeciw

0 : wstrzymało się